

AJUNTAMENT DE SANTA SUSANNA

ANNEX V: BANDERES VERMELLES EN LA LLUITA CONTRA EL FRAU¹

Les banderes vermelles són senyals d'alarma, pistes o indicis de possible frau. L'existència d'una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau, però sí indica que una determinada àrea d'activitat necessita atenció extra per descartar o confirmar un frau potencial.

La relació de banderes vermelles serà objecte de revisió continua per part del Comitè Antifrau.

Banderes vermelles de situacions compatibles amb frau

- Contractació pública
- Subvencions i ajuts
- Plecs esbiaixats a favor d'un licitador
- Licitacions col·lusòries
- Conflicte d'interessos
- Manipulació d'ofertes
- Fraccionament de la despesa
- Falsificació documental.

Contractació pública

- Impulsar o preparar contractes innecessaris o perjudicials.
- Preparar contractes que limitin indegudament la concurrència o la lliure competència.
- Filtrar informació privilegiada.
- Adjudicar un contracte en contra de les directrius del procediment de contractació que estableix la norma.
- No evitar pràctiques anticompetitives.
- Admetre o excloure empreses licitadores de forma esbiaixada.
- Valorar de forma esbiaixada les ofertes.
- Resoldre l'adjudicació o formalitzar els contractes de manera irregular.
- Obtenir una prestació diferent a la contractada.
- Modificar injustificadament el contracte.
- Autoritzar pagaments injustificats o irregulars.
- No exigir responsabilitats per incompliments.

Subvencions i ajuts

---

¹ Vegeu l'Annex I de la Nota informativa de la Comissió Europea sobre indicadors de frau pel FEDER, el FSE i el FC (*Mecanismes de frau comuns i recurrents i els seus corresponents indicadors*).

AJUNTAMENT DE SANTA SUSANNA

- Limitació de la concurrència.
- Tracte discriminatori en la selecció de les persones sol·licitants.
- Conflictes d'interès a la comissió de valoració.
- Desviació de l'objecte de la subvenció.
- Falsedat documental.
- Pèrdua de pista d'auditoria.

Plecs esbiaixats a favor d'un licitador

- Presentació d'una única oferta o nombre anormalment baix de proposicions optant a una licitació.
- Extraordinària similitud entre els plecs de prescripcions tècniques i productes o serveis del contractista.
- Queixes d'altres licitadors.
- Plecs amb clàusules poc raonables.
- El poder adjudicador defineix un producte d'una marca concreta enlloc d'un producte genèric.
- Falsificació de documents.

Licitacions col·lusòries

- L'oferta guanyadora és massa alta en comparació amb els costos previstos, amb les llistes de preus públics, amb obres o serveis similars o mitjans de la indústria, o amb preus de referència del mercat.
- Tots els licitadors ofereixen preus alts de manera reiterada.
- Els preus de les ofertes baixen brusquement quan participen nous licitadors en el procediment.
- Els adjudicataris es reparteixen/tornen per regió, tipus de treball o tipus d'obra o servei.
- L'adjudicatari subcontracta els licitadors perdedors.
- Patrons d'oferta inusuals (per exemple, les ofertes tenen percentatges extraordinaris de rebaixa, l'oferta guanyadora està just per sota del llindar de preus acceptables, s'ofereix exactament el pressupost del contracte, els preus de les ofertes són massa alts, massa pròxims, massa diferents, números rodons, incomplets, etc.).

Conflicte d'interessos

- Favoritisme inexplicable o inusual d'un contractista o venedor en particular.
- Acceptació contínua de preus alts i treball de baixa qualitat.
- Un treballador o treballadora encarregat de contractació no presenta declaració de conflicte d'interessos o ho fa de forma incompleta.

AJUNTAMENT DE SANTA SUSANNA

- Un treballador o treballadora encarregat de contractació declina un ascens a una posició en què deixa de tenir relació amb adquisicions.
- Un treballador o treballadora encarregat de contractació sembla que té negocis pel seu compte.
- Socialització entre un treballador o treballadora encarregat de contractació i un proveïdor de serveis o productes.
- Augment inexplicable o sobtat de la riquesa o nivell de vida de la persona responsable de contractar en un ens públic.

Manipulació de les ofertes presentades:

- Queixes dels oferents;
- Falta de control i inadequats procediments de licitació.
- Indicis de canvis en les ofertes després de la recepció.
- Ofertes excloses per errors.
- Licitador capacitat descartat per raons dubtoses.
- El procediment no es declara desert i torna a convocar-se malgrat que es van rebre menys ofertes que el nombre mínim requerit.

Fraccionament de la despesa:

- S'aprecien dues o més adquisicions amb similar objecte efectuades a idèntic adjudicatari per sota dels límits admesos per a la utilització de procediments d'adjudicació directa o dels llindars de publicitat o que exigirien procediments amb majors garanties de concurrència.
- Separació injustificada de les compres, per exemple, contractes separats per a mà d'obra i materials, estant tots dos per sota dels llindars de licitació oberta.
- Compres seqüencials just per sota de llindars d'obligació de publicitat de les licitacions.

Falsificació de documents:

- En el format dels documents:
  - Factures sense logotip de la societat;
  - Xifres esborrades o ratllades;
  - Imports manuscrits;
  - Signatures idèntiques en diferents documents.
- En el contingut dels documents:

AJUNTAMENT DE SANTA SUSANNA

- Dates, imports, notes, etc. Inusuals;
  - Càlculs incorrectes;
  - Manca d'elements obligatoris en una factura;
  - Absència de nombres de sèrie en les factures;
  - Descripció de béns i serveis d'una forma vaga.
- Circumstàncies inusuals:
    - Nombre inusual de pagaments a un beneficiari;
    - Retards inusuals en el lliurament d'informació;
    - Les dades contingudes en un document, difereixen visualment d'un document similar expedit per aquest organisme.
  - Incoherència entre la documentació/informació disponible:
    - Entre dates de factures i el seu nombre;
    - Factures no registrades en comptabilitat;
    - L'activitat d'una entitat no concorda amb els béns o serveis facturats.

Seguiment de les banderes vermelles i detecció de riscos sistèmics o puntuals

A banda que aquests indicadors ens permetin aixecar una alerta en el moment en què en detectem la manifestació, és realitzarà una revisió anual, dels indicadors.

Per una banda, es pot realitzar una revisió dels diferents indicadors i veure si algun presenta una incidència recurrent i desperta una alarma o si, per contra, no s'ha produït cap circumstància que provoqui una alerta. És una revisió que pot acompanyar la dels mapes de risc, a mode de llista de control adicional.

A més, es pot realitzar un control adicional que consisteixi en la verificació d'alguns processos i expedients de contractació seleccionats per l'òrgan o unitat encarregada de revisar les banderes vermelles per la seva importància o recurrència, de manera exhaustiva o bé per mostreig.

Com s'ha descrit, la materialització d'una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau. Amb tot, si efectivament es detecta una situació potencialment fraudulenta o de frau consumat, serà necessari que l'organització analitzi si es tracta d'una incidència sistèmica, (que per tant posa en qüestió els processos i procediments de l'entitat així com els seus mecanismes de detecció de situacions de risc a la integritat), o bé si es tracta d'una irregularitat o infracció puntual.